

ŽUPNA KATEHEZA

Mogućnost ili nemogućnost ostvarenja*

VINKO SANADER
Gospin otok 1
Solun

Primljeno 25. 6. 1999.

Na početku svake školske godine naš splitski nadbiskup mons. Ante Jurić izdaje okružnicu u kojoj poziva i obvezuje župnike na održavanje i organiziranje župnog vjeronauka ili kateheze.

Tako je početkom 1999. godine zahtijevao da svaki župnik do sredine mjeseca veljače dostavi na Ordinarijat i u Dekanatski ured izvješće o održavanju župne kateheze.

Do današnjeg dana (23. 4. 1999.) pristigla su izvješća iz šezdesetak župa, što je svega trećina naše nadbiskupije. Vjerujem da se radi više o neažurnosti svećenika da dostave izvješća, nego o zanemarivanju župne kateheze. Zapravo, mogu potvrditi s terena svog dekanata u Solinu, a i iz razgovora sa župnicima grada Splita, da nitko nije protiv župne kateheze. Naprotiv, stavljaju je u prvi plan i mnogi je drže neophodnom za život župe, što je na nivou onoga što govore i naši biskupi i crkveni dokumenti. Ipak, činjenica je da svi više-manje kukaju i žale kako im župna kateheza predstavlja nemali problem otkako je vjeronauk ušao u škole. Razloga za nesnalaženje i nemogućnosti ostvarivanja župne kateheze u nekim sredinama je više.

Za loše stanje župne kateheze općenito, razlog vidim ne u »uvođenju« vjeronauka u škole, jer se zapravo radi samo o premještanju, i to u doslovnom smislu riječi premještanju župnog vjeronauka u školske prostore, te i o primjeni udžbenika župnog vjeronauka u školskom vjeronauku. Uz premještanje vjeronauka i udžbenika, i sâm se župnik morao preseliti u školu, pa je neminovno došlo do osiromašenja župne kateheze i gubljenja njenog kontinuiteta i kvalitete. S porastom broja osposobljenih laika-kateheta, župnik se djelom rasteretio od školskog vjeronauka, ne potpuno – jer, evo i ja opet imam godinama po 12 sati školskog vjeronauka, ali je opet ostao na mukama zbog drugih objektivnih poteškoća.

Treba priznati da je školski vjeronauk »proizveo« velik broj novih vjeroučenika i za župnu katehezu, pa danas imamo mnogo više polaznika ili bolje rečeno kandidata za župnu katehezu nego prije desetak i više godina. Taj broj nas u Crkvi veseli, mada s druge strane predstavlja i problem. Za primjer bih spomenuo, kako smo u bivšem sustavu kao župnici bili sretni kad smo u nekoj većoj župi imali 50 ili 100 srednjoškolaca na vjeronauku iz sva četiri razreda srednje škole pa i drugu mladež, a danas je njihov broj u tim župama četiri do pet puta veći. Tako moja župa Gospe od Otoka u Solinu broji oko 10 000 stanovnika od kojih je oko 9 000 vjernika. Za župnu katehezu imam oko 900 učenika os. škole i oko 450 srednjoškolaca. Uza sve moje »razapinjanje«, uz aktivnost župnog vikara i časne sestre, ne možemo udovoljiti potrebama i zadaćama župne kateheze. Ako je optimalan broj grupe 25 učenika, trebali bismo imati 54 grupe i isto toliko sati tjedno vjeronauka u župi. Nemogućnost ostvarenja župne kateheze posljedica je nedostatka prostora u župi, nedostatka vremena, pomanjkanja udžbenika te plana i programa za župnu katehezu, te manjak stručnog osoblja među laicima. Treba spomenuti da poteškoću stvaraju sama djeca i mladi, pa i njihovi roditelji, jer su neka djeca dosta udaljena od župne crkve, imaju u isto vrijeme izvanškolske aktivnosti, doživljavaju taj treći sat vjeronauka (kako ga oni nazivaju) kao teret i višak. Dobar dio takve djece i mladih teško je motivirati za župnu katehezu, pogotovo kad postoje i spomenute objektivne poteškoće, pa i nezainteresiranost laika-vjeroučitelja iz škole da drže i župnu katehezu uz novčanu naknadu. Može se

* Tekst izlaganja održanog za vrijeme stručnog skupa o župnoj katehezi (Zagreb, 23. i 24. 4. 1999.)

djecu i mlade uvjetovati i prisiljavati, ali zna-
mo da od toga koristi ni za koga nema.

Naglašava se da župna zajednica treba
da bude »katekizam«. Točno je, ali tu župnu
zajednicu treba stvoriti, te mlade i druge u
župi treba poučiti u vjeri i pomoći ih da nau-
če s Bogom živjeti. Za to treba i vremena i
prostora u župi, treba ljudi kvalificiranih za
katehezu, trebaju nam udžbenici i programi,
a u svemu tome oskudijevamo... Zato se na
terenu svatko snalazi na svoj način.

Spomenute probleme moglo bi se ubla-
žiti, a riješiti kroz više godina, kada bi po-
stojala veća povezanost na terenu uz razmje-
nu iskustava, i to na nacionalnoj razini. Nai-
me, sjever i jug, pa Istra i južni dio naše do-
movine zapravo nemaju većeg kontakta. Tko
je odgovoran? Ne želim nikoga prozivati, ali
činjenica je da smo mi iz južnih krajeva sla-
bo ili nikako informirani o onome što se do-
gađa i o ovoj problematici na nivou Crkve u
Hrvata, odnosno u Istri ili u drugim našim
biskupijama. Trebala bi biti bolja povezanost
i suradnja Nacionalnog katehetskog ureda s
biskupijskim katehetskim uredima. Predla-
žem da se ovakvi stručni skupovi ili pak Ljet-
ne katehetske škole održavaju i u splitskoj,
riječkoj ili kojoj drugoj biskupiji, a ne samo
u Zagrebu.

Svi znamo da je cilj župne kateheze uvo-
đenje svih vjeroučenika i odraslih u osobno
iskustvo i življenje vjere, ali su osnovna pi-
tanja: kako to izvesti, kada, čime i s kime to
provoditi u praksi.

Predlažem: (a) organizirano i stručno
pripremanje osoblja-laika u župi za župnu ka-
tehezu, (b) osnivanje katoličkih udruga u župi
svih staleža i dobi, (c) posvećivanje osobite
pozornosti radu s ministrantima i dječjim

zborovima (što vjerujem svaki župnik i či-
ni), (d) organiziranje među polaznicima žup-
ne kateheze interesnih zajednica, kao što su
karitativna, molitvena, misijska, glazbena,
dramska, liturgijska..., (e) video projekcije
biblijskog i drugog prikladnog sadržaja, (f)
organiziranje tribina za mlade uz otvorenu
diskusiju i nuđenje mladima vođenja tih tri-
bina, (g) organiziranje hodočašća s djecom,
mladima i odraslima... itd.

Vjerujem da mnogi župnici dio toga i
practiciraju. Dok ne pristignu udžbenici, plan
i program za župnu katehezu, dok se ne stvore
bolji uvjeti, mislim da bi ove aktivnosti bile
djeci i mladima privlačnije te da mladeži tre-
ba dati više mogućnosti za angažiranje u župi,
a manje održavati predavanja i nuditi samo
teoriju vjere. Vjerujem da su i ovakve intere-
sne grupe u župnoj zajednici velik kapital za
župu, za osobni i zajednički rast u vjeri. Da
bi župna kateheza uspjela, treba posebice pri-
paziti da ona ne bude preslik školskog vjero-
nauka, što prijeti kao opasnost od onih župni-
ka koji ne rade u školi, pa i ne znaju program
i sve ono što se radi na školskom vjeronauku.
Apsolutno treba posvetiti veliku pozornost
odgoju i liku samog katehete-prenositelja
vjere i vjeronauka, te kontinuirano raditi s
roditeljima, koji su prva i osnovna škola vjere.

Držim na kraju, a to iz svega rečenog i
proizlazi, da za kvalitetnu praksu župne ka-
teheze još uvijek postoji više problema i nemo-
gućnosti nego skorih i brzih rješenja. Uzdaju-
ći se u spremnost svih odgovornih, pa i ovog
stručnog skupa, te uzdajući se u snagu i po-
moć Duha Božjega, ipak možemo s optimiz-
mom gledati u bolje sutra za župnu katehezu
i za porast vjere i pravog vjerskog života na-
ših župnih zajednica.